

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2024, 230101 ” Evaluarea fertilității efective a resurselor de sol în baza experiențelor de lungă durată și perfecționarea sistemelor de aplicare a îngrășămintelor și valorificării deșeurilor organogene în condițiile agriculturii durabile”, director de proiect: Dr. Vasile LUNGU, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, IP „Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecție a Solului „Nicolae Dimo”, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.3 din 25 februarie 2025)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Scopul propus are o abordare complexă și reiese din generalizarea și sistematizarea datelor privind indicii agrochimici ai solurilor în experiențele de lungă durată cu aplicarea îngrășămintelor minerale și organice. Obiectivele și acțiunile planificate corespund scopului subprogramului și sunt corelate parțial cu rezultatele obținute.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Rezultatele ale lucrărilor de cercetare au o realizare materială și vor servi ca materiale pentru întocmirea recomandărilor, instruirea fermierilor, producătorilor agricoli și studenților cu profil agricol. Au fost publicate 2 lucrări în Web of Science, un articol în culegeri științifice naționale/internaționale, 18 articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională din Republica Moldova, 2 teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare). De asemenea rezultatele științifice au fost diseminate de autori la conferințe internaționale sub formă de rapoarte, consultații cu fermierii ce țin de domeniu de activitate, mass-media și altele.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Impactul științific al proiectului reiese din ameliorarea stării de fertilității efective a învelișului de sol; sporirea fertilității terenurilor agricole și creșterea producției globale cu 30-40%. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute reiese din utilizarea deșeurilor organogene ca fertilizanti,

care ar soluționa două probleme: conservarea fertilității solurilor și diminuarea surselor de poluare a mediului ambiant.

Obiectii: Nu sunt raportate brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, precum și posibilități de materializare a rezultatelor obținute în anul curent.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Nu participă.

Punctajul mediu acordat: 25,2

Concluzii și recomandări:

Pe toate experiențele au fost acumulate și sistematizate 1219 variante-ani, inclusiv 270 - pe sol cenușiu de pădure, 225 - pe cernoziom levigat, 360 - pe cernoziom carbonatic, 156 - în experiența cu nămol orășenesc și gunoi de grajd amestecat, 104 - în experiențele cu deșeuri vinicole și borhot de cereale și 104 - în experiența cu paie pe cernoziom slab erodat. În rezultatul cercetării s-a stabilit, că chiar și în condițiile secetoase ale anului agricol 2023- 2024, când au căzut doar 73% din media multianuală a precipitațiilor, variantele fertilizate în anii precedenți au avut o influență semnificativă doar asupra recoltei grâului de toamnă. Aplicarea îngrășămintelor organo-minerale pe fondul natural a condus la majorarea recoltelor de grâu de toamnă cu 45-250% și de porumb pentru boabe cu 20-69%. Nivelul optim de fosfor mobil în sol pentru cernoziomul levigat la cultivarea grâului de toamnă și porumbului pentru boabe în condiții de secetă este de 3,5-4,0 mg/100 g sol. Dozele optime de azot pe cernoziomul levigat sunt de 60-90 kg/ha pentru grâu și 90-120 kg/ha pentru porumb.

Se propune calificativul general: Bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC